

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВництва та архітектури»**

Кафедра безпеки життєдіяльності

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
В.В. Данішевський
1 жовтня 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологічні аспекти безпеки праці

(назва навчальної дисципліни)

263 «Цивільна безпека»

(шифр і назва спеціальності)

Цивільна безпека

(назва спеціалізації)

доктор філософії

(назва освітнього ступеня)

дenna

(дenna, заочна, вечірня)

Рабіч Олена Вікторівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологічні аспекти безпеки праці як галузь знань психології праці та психології безпеки в екстремальних ситуаціях, що розробляє методи вирішення практичних завдань при формуванні і функціонуванні суб'єктів праці. Психологічна структура трудового процесу та його компонентів. Умови праці за психофізіологічними чинниками. Структура суб'єкта праці, професійно важливі якості працюючого, функціональний стан. Психологія безпеки, стреси, конфлікти, їх причини та їх профілактика. Правила поведінки керівника. Екстремальні стани в праці, адаптація, дезадаптація, посттравматичний стан, копінг-поведінка. Сучасні інформаційні технології та інформаційний стрес. Психологічні методи профілактики несприятливих функціональних станів у праці. Мотивація і безпека праці, професійний ризик. Інформаційна і психологічна безпека в організаціях, безпечна поведінка працівника. Психічні властивості професіонала, професійний відбір та адаптація. Психологічна реабілітація, зниження впливу професійного стресу. Сучасні психолого-педагогічні технології розвитку якостей надійності персоналу.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
			III	
Всього годин за навчальним планом, з них:	150	5,0	150	
Аудиторні заняття, у т.ч:	44		44	
лекції	44		44	
лабораторні роботи	-		-	
практичні заняття	-		-	
Самостійна робота, у т.ч:	106		106	
підготовка до аудиторних занять	46		46	
підготовка до контрольних заходів	5		5	
виконання курсового проекту або роботи	-		-	
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	25		25	
підготовка до екзамену	30		30	
Форма підсумкового контролю			екзамен	

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення дисципліни – забезпечити формування у майбутніх наукових та науково-педагогічних кадрах знань закономірностей функціонування психіки людини в трудовій діяльності для удосконалення управління та формування безпечної трудового процесу.

Завдання - вивчення дисципліни «Психологічні аспекти безпеки праці» є опанування знаннями, вміннями застосовувати на практиці психофізіологічних особливостей людини при організації його робочого місця та трудового процесу, високої продуктивності праці і збереження здоров'я за рахунок створення оптимального клімату у трудовому колективі та створення психологічно безпечних умов праці.

Пререквізити дисципліни.

«Психологія праці та її безпека» за освітнім рівнем бакалавра. «Психологія безпеки в надзвичайних ситуаціях» за освітнім рівнем магістра.

Постреквізити дисципліни.

Практична діяльність посадової особи, керівника колективу.

Компетентності.

Загальні компетентності: ЗК04. Компетентність у розробці, плануванні та реалізації дослідницьких інвестиційних та інноваційних проектів і програм. Спроможність працювати у науковій та професійній групі з дотриманням етичних зобов'язань, координувати свою роботу з отриманими результатами інших членів наукових напрямів, підпорядковувати цілі своєї роботи основним цілям роботи напряму дослідження. ЗК05. Здібність самостійно шукати власні шляхи вирішення проблеми, критично сприймати та аналізувати чужі думки та ідеї, рецензувати публікації та автореферати, робити правильні і науково обґрунтовані висновки з аналізу результатів власних досліджень. ЗК07. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності: ПК01. Компетентність у володінні інформацією щодо сучасного стану, тенденцій розвитку, проблематики та наукової думки у сфері охорони праці. Компетентність у виявленні, постановці та вирішенні актуальних наукових задач та проблем в даній області. Здібності до проведення оригінальних досліджень, якість яких відповідає національному та світовому рівням. Здатність самостійно планувати зміст та управляти часом підготовки дисертаційного дослідження.

Заплановані результати навчання (відповідно до освітньої програми): ЗР10. Вміння та навики критично сприймати та аналізувати чужі думки та ідеї, шукати власні шляхи вирішення проблеми, проводити критичний аналіз власних матеріалів, генерувати власні нові ідеї, приймати обґрунтовані рішення. ЗР11. Вміння та навики розробляти та реалізовувати нові наукові рішення процесів і систем, а також їх структуроутворюючих елементів в галузі сучасного рішення безпеки. ЗР17. Вміння та навики спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в галузі наукової та/або професійної діяльності з метою обговорення дискусійних питань, результатів досліджень, узгодження дій і спільної роботи на конференціях, симпозіумах, наукових семінарах, доводити результати досліджень та інновацій до колег, публічно представляти, захищати результати своїх досліджень, обговорювати їх і дискутувати з науково-професійною спільнотою, використовувати сучасні засоби зізуальної презентації результатів дослідження.

Методи навчання. використання лекційних курсів, консультації провідних фахівців, самостійна робота із джерелом інформації, участь у науково-практичних семінарах та конференціях, публікації тез доповідей.

Форми навчання: групові, індивідуальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин, у тому числі					
	усього	л	п	лаб	інд	с/р
Змістовий модуль 1. Загальні питання психології праці						
Тема 1. Предмет і задачі психології праці та її безпеки.	8	2				6
Тема 2. Трудовий процес і його компоненти. Психологія професійної діяльності.	8	4				4
Тема 3. Фізіологія праці, умови праці.	8	2				6
Разом за змістовим модулем 1	24	8				16
Змістовий модуль 2. Вплив умов праці на стан людини						
Тема 4. Суб'єкт праці і його структура. Професійно важливі якості. Психічні функціональні стани.	8	2				6
Тема 5. Робота – джерело стресу. Стреси, конфлікти.	8	4				4
Тема 6. Пристосування людини до навколоїшніх умов у процесі праці та їх вплив на безпеку праці.	8	2				6
Разом за змістовим модулем 2	24	8				16
Змістовий модуль 3. Психологія безпеки в колективі						
Тема 7. Трудовий колектив.	8	2				6
Тема 8. Керівництво.	8	4				4
Тема 9. Безпека праці. Психологія безпеки. Психологічна реабілітація.	8	2				6
Разом за змістовим модулем 3	24	8				16
Змістовий модуль 4. Професійна адаптація як профілактика травматизму і профзахворювань						
Тема 10. Види професійного ризику. Психологічні способи і засоби профілактики виробничого травматизму і аварійності.	8	2				6
Тема 11. Професійна інформація. Професійне навчання.	8	4				4
Тема 12. Професійний відбір. Професійна адаптація.	8	2				6
Разом за змістовим модулем 4	24	8				16
Змістовий модуль 5. Екстремальні стани людини та психологічна реабілітація						
Тема 13. Психологічні складові екстремальної надійності	8	4				4
Тема 14. Сучасні психолого-педагогічні технології розвитку екстремально значущих якостей персоналу	8	4				4
Тема 15. Психологічна реабілітація. Зниження впливу професійного стресу	8	4				4
Разом за змістовим модулем 5	24	12				12
Підготовка до екзамену	30					30
Усього годин	150	44				106

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ теми	Назва розділу/ теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	Предмет і задачі психології праці та її безпеки. Психологія праці як галузь наукового знання про працю і робітників, що вивчає умови, розробляє шляхи і методи рішення практичних завдань в області формування і функціонування індивідуальних і групових суб'єктів праці.	2
2,3	Трудовий процес і його компоненти. Психологія професійної діяльності. Основні ознаки, властивості і функції діяльності. Психологічна структура професійної діяльності: операції, дії і автономна діяльність. Компоненти інваріантної структури діяльності (мотивація, цільоутворення, інформаційна основа діяльності, прогнозування її результатів, ухвалення рішення, планування, програмування, контроль, корекція, а також оперативний образ об'єкту діяльності, система індивідуальних якостей суб'єкта і сукупність виконавчих дій).	4
4	Фізіологія праці, умови праці. Поняття фізіології праці, історія становлення фізіології, фізіологічні процеси раціоналізації праці, характеристика трудових рухів. Фактори виробничого середовища. Працездатність.	2
5	Суб'єкт праці і його структура. Професійно важливі якості. Психічні функціональні стани. Структура суб'єкта праці – мотиваційні, когнітивні, операторні, емоційно-вольові показники особистості професіонала. Теоретичні моделі індивідуального і групового суб'єкта праці. Етапи трудової діяльності; психологічні дії і операції (навички і уміння), психічні функції і процеси. Психічні регулювальники трудової діяльності: знання, уміння, професійний досвід; представлення, образи, ціннісні орієнтації, інтереси, цілі і мотиви; свідомість Я і професійна самосвідомість; індивідуально-типологічні особливості і професійно обумовлені здібності; психічні процеси і професійно важливі якості, які актуалізуються у людини в процесі праці; функціональні стани.	2
6,7	Робота – джерело стресу. Стреси, конфлікти. Поняття стресу. Психологія професійного здоров'я. Причини та форми прояву виробничого стресу. Профілактика стресу. Професійні конфлікти. Профілактика конфліктів. Правила поведінки керівника.	4
8	Пристосування людини до навколишніх умов у процесі праці та їх вплив на безпеку праці. Пристосування людини до навколишніх умов на виробництві (почуття, сприймання, увага, пам'ять, уява, емоції) та їх вплив на безпеку праці. Психофізичні фактори умов праці (промислова естетика, ритм і темп роботи) та їх вплив на безпеку праці. Функції людини (спостереження, контроль і регулювання на основі сприймання, переробки інформації) та її безпеки при автоматизації виробничих процесів.	2
9	Трудовий колектив. Поняття трудового колективу, корпорації, корпоративність. Виробнича етика. Вкладена праця, групова динаміка. Професійна позиція. Потреби і здібності у виробничому колективі.	2
10,	Керівництво.	4

11	Поняття керівництва. Трудовий пост в організації. Посада, компоненти посади. Психологія управління. Етика керівника. Морально-психологічні якості керівника	
12	Безпека праці. Психологія безпеки. Психологічна реабілітація. Психологія праці у вивченні і профілактиці подій. Людський чинник в подіях: нещасний випадок, травма, аварія, катастрофа. Об'єктивні і суб'єктивні (суб'єктні) причини нещасних випадків і аварій. Методи вивчення і аналізу причин нещасних випадків і аварій. Психологічна класифікація причин помилкових дій суб'єкта праці. Мотивація і безпека праці. Сучасні уявлення про причини різної міри захищеності або схильності суб'єкта праці подіям.	2
13	Види професійного ризику. Психологічні способи і засоби профілактики виробничого травматизму і аварійності. Схильність до ризику і методи її діагностики. Інформаційна і психологічна безпека в організаціях. Методи вивчення і аналізу нещасних випадків і аварій. Психологічні способи і засоби профілактики виробничого травматизму і аварійності, підвищення безпечної поведінки людини в професійній діяльності.	2
14, 15	Професійна інформація. Професійне навчання. Структура і методи професійної інформації. Форми і способи використання професійної інформації. Процес обробки інформації (пошук, прийом, збір, впорядкування, оцінка, передача і зберігання). Інформаційні системи (організація, технологія, менеджмент). Інформаційне забезпечення професійної орієнтації. Психологічні основи виховання, професійної підготовки і перепідготовки. Сучасні підходи до навчання фахівців. Виділення критеріїв і вибір методів оцінки і ефективності навчання. Концепція підвищення освіти і професійної компетентності.	4
16	Професійний відбір. Професійна адаптація. Психологічні основи профівідбору. Критерії професійної придатності. Методи діагностики здібностей і професійно важливих якостей фахівців. Організаційні форми роботи по професійному підбору кадрів в організаціях (юридичні і етичні норми). Психологічні питання адаптації нових працівників в організаціях. Види адаптації, психологічне сприяння адаптації працівника	2
17, 18	Психологічні складові екстремальної надійності Поняття професійної та функціональної надійності. Варіанти стереотипних форм поведінки. Шкала індивідуальної екстремальності та коефіцієнту індивідуальної успішності.	4
19, 20	Сучасні психолого-педагогічні технології розвитку екстремально значущих якостей персоналу Основні засоби моделювання психологічних чинників ризиконебезпечних ситуацій діяльності. Організація процесу екстремальної психологічної підготовки, прийоми моделювання психологічних чинників різноманітних надзвичайних ситуацій.	4
21, 22	Психологічна реабілітація. Зниження впливу професійного стресу Основні стратегії регуляції професійного стресу, специфіка психологічної роботи в умовах надзвичайної ситуації. Психологічне забезпечення відновлювального періоду	4
Всього		44

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття не передбачені навчальною програмою.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальною програмою.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ теми	Назва теми	Трива-лість (годин)
1	Підготовка до аудиторних занять	46
2	Підготовка до контрольних заходів	5
3	<p>Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях</p> <p>Методи психології праці</p> <p>Методи психології праці: природний експеримент, лабораторний експеримент, спостереження, опитувальний метод, метод експертних оцінок, метод тестування. Вимоги до результатів організаційних досліджень</p> <p>Трудова мотивація</p> <p>Поняття мотивації. Теорії мотивації: теорія Мак-Клелланда про потребу в досягненнях, теорія ієархії потреб А. Маслоу, теорія ERG (по Д. Шульц, С. Шульц, «Психологія і робота»), двофакторна теорія Ф. Герцберга, теорія характеристик роботи Дж. Р. Хекман і Г. Р. Олдхем (по Д. Шульц, С. Шульц, «Психологія і робота»). Когнітивні теорії мотивації праці (за Д. Шульц, С. Шульц, «Психологія і робота»)</p> <p>Девіантна поведінка на підприємстві</p> <p>Поняття девіації. Алкоголізм. Наркоманія. Крадіжка. Невиконання обов'язків. Грубість. Псування устаткування. Причини, що пов'язані з трудовою діяльністю</p>	25
4	Підготовка до екзамену	30
Разом		106

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Методи контролю знань:

- усний;
- письмовий.

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

№ п/п	Вид контролю	Кількість балів
1.	Відвідування лекцій	22
2.	Опрацювання матеріалу самостійної роботи	25
3.	Відповіді на запитання контрольної роботи	53
Разом:		100

Відвідування лекцій

Присутність аспіранта на лекції оцінюється в – 1 бал.
Всього 22 лекцій.

Опрацювання матеріалу самостійної роботи

- а) подання матеріалу у вигляді презентації і доповіді – 20-25 балів;
- б) доповідь без презентації – 15-19 балів;
- в) наявність опрацьованого матеріалу – 8-14 балів;
- г) анотації опрацьованого матеріалу – 4-7 балів;
- д) анотації опрацьованого матеріалу частково – 1-3 балів.

Інші теми, що винесені на самостійну роботу підлягають перевірці під час контрольних заходів поточного та підсумкових контролів.

Контрольна робота

Контрольна робота містить 2 запитання, на які аспірант зобов'язаний дати у письмовій формі відповіді, максимальна кількість балів при вичерпаній відповіді на перше запитання 27, на друге запитання – 26.

Максимальна кількість балів за відповіді на запитання контрольної роботи – 53.

Кількість балів за якість відповіді на одне запитання установлюється:

23-27 балів – аспірант дав вичерпану відповідь на запитання, привів необхідні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри, дав на них грунтовні пояснення.

18-22 балів – аспірант дав повну відповідь на запитання, привів необхідні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри, але не дав достатні пояснення до них.

13-17 балів – аспірант дав повну відповідь на запитання, але привів тільки частину необхідних формул чи залежностей, графіків, схем, технологічні параметри, дав недостатні пояснення до них.

8-12 балів – аспірант розкрив суть запитання, але у відповіді допущені помилки, які принципово не впливають на кінцеву суть відповіді зроблено спроба навести потрібні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри.

3-7 балів – аспірант не повністю розкрив суть запитання, у відповіді допущені грубі помилки.

1-2 бали – аспірант дав невірну відповідь на запитання.

Підсумкова оцінка визначається, як середня балів поточного контролю та екзамену.

Екзаменаційна оцінка

Максимальна оцінка за екзамен – 100 балів. Екзамен складається з трьох питань теоретичного курсу. Максимальна кількість балів за першу і другу відповідь по 35 балів, за третю – 30 балів.

На перше і друге питання екзамену нараховують:

– за повну відповідь – 25-35 балів;

– дана повна відповідь на запитання, приведені необхідні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри, але не надані достатні пояснення до них – 13-24 балів;

– дана повна відповідь на запитання, але приведена тільки частина необхідних формул чи залежностей, графіків, схем, технологічні параметри, надані недостатні пояснення до них – 1-12 балів;

– дана невірна відповідь на запитання - 0 балів.

На третє питання екзамену нараховують:

– за повну відповідь - 21-30 балів;

– дана повна відповідь на запитання, приведені необхідні формули та залежності, графіки, схеми, технологічні параметри, але не надані достатні пояснення до них – 13-24 балів - 11-20 балів;

– дана повна відповідь на запитання, але приведена тільки частина необхідних формул чи залежностей, графіків, схем, технологічні параметри, надані недостатні пояснення до них – 1-10 балів;

– дана невірна відповідь на запитання - 0 балів.

Порядок зарахування пропущених занять: аспірант самостійно готовує конспект пропущеної лекції, відповідає на контрольні питання викладачу.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Баклицький І.О. Психологія праці: Підручник. - 2-ге вид., перероб. і доп./- Київ: Знання , 2008. - 655 с.
2. Москвичев С.Г. Введение в психологию управления: Учебник/ Киев-Сан-Франциско, 2005. – 296с.
3. Носкова О.Г. Психология труда: Учеб. пособие для студ. высш.учеб.заведений / Под ред. Е.А.Климова - М.: Изд.центр Академия, 2004. -384 с.
4. Орбан-Лембrik Л.Е. Психологія управління: навч. посіб. / Л.Е.Орбан-Лембrik. - 2-ге вид., доп. / Київ: Академвидав, 2010. -544с.
5. Основи соціальної психології: Навчальний посібник / О.А.Донченко, Н.В., Хазратова та ін. За ред. М.М.Слюсаревського./ Київ – Міленіум, 2008. – 495с.
6. Малхазов О.Р. Психологія праці: навч. посібник / О.Р. Малхазов. – К.:НАУ, 2008. – 168 с.
7. Психологія праці та її безпеки: навч. посіб./ К.Н. Ткачук та ін.; за ред.. К.Н. Ткачука. – Хмельницький: ХНУ, 2011. – 135с.

Допоміжна

1. Александров Ю. И., Дружинин В. Н. Теория функциональных систем в психологии // Психологический журнал. — 1998. — Т. 19. — № 6.
2. Асеев В. Г., Рыжов А. В. Мотивационные особенности использования, поощрения и наказания в производственном коллективе // Социально-психологические особенности производственного коллектива. — М.: Наука, 1983.
3. Баклицький І. О. Психологія праці: Підручник. – 2-ге вид., перераб. I доп. – К.: Знання, 2008. – 655 с.
4. Балинт И., Мурани М. Психология безопасности труда. — М., 1968.
5. Беспалов Б. И. Психодиагностика профессионально важных качеств и профотбор диспетчеров // Вестник Московского университета. Сер. 14, Психология. 1998. — № 3. — С. 79-94.
6. Бодров В. А. Информационный стресс. — М.: ПЕР СЭ, 2000.
7. Бодров В. А. Психология профессиональной пригодности: Учеб. пособие. — М.: ПЕР СЭ, 2001.
8. Буякас Т. М. О феномене наслаждения процессом деятельности и условиях его возникновения (по работам М.Чиксентмихай) // Вестн. Моск. ун.-та. Сер. 14, Психология. — 1995. — № 2.
9. Вилюнас В. К. Психологические механизмы мотивации человека. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1990.
10. Гуревич К. М. Основные свойства нервной системы и профессиональная пригодность. — М.: Наука, 1970.
11. Деркач А. А., Зазыкин В. Г. Профессиональная деятельность в особых и экстремальных условиях (психолого-акмеологические основы). — М.: РАГС, 1998.
12. Джузелл Л. Индустрально-организационная психология: Учебник для вузов. — СПб.: Питер, 2001.
13. Дмитриева М. А., Суходольский Г. В. Методы описания, анализа и оценки деятельности // Методология исследований по инженерной психологии и психологии труда. — Ч. 1. — Л.: ЛГУ, 1974. — С. 12-118.
14. Иванова Е.М. Основы психологического изучения профессиональной деятельности. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1987.
15. Иванова Е.М. Психотехнология изучения человека в трудовой деятельности. — М., 1992.
16. Ильин Е. П. Стиль деятельности: новые подходы и аспекты // Вопросы психологии. — 1988. — № 6.
17. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы. — СПб.: Питер, 2002.

18. Исмагилова Ф. С. Основы профессионального консультирования: Уч. пособие / Под ред. Э. Ф. Зеера. — М., — Воронеж, 2003.
19. Исмагилова Ф. С. Профессиональный специалист в организации и на рынке труда. — Екатеринбург, 1999.
20. Климов Е. А. Введение в психологию труда. — М.: Изд-во Моск. ун-та, 1988.
21. Климов Е.А. Введение в психологию труда. Учебник для вузов.— М.Культура и спорт, ЮНИТИ, 1998.
22. Климов Е.А. Психология профессионала. Избр. психологические труды. — М.; Воронеж, 1996.
23. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения. — Ростов н/Д, 1996.
24. Климов Е.А. Пути в професионализм (Психологический взгляд): Уч. пособие. — М., 2003.
25. Кондаков И.М., Сухарев А. В. Методологические основания зарубежных теорий профессионального развития // Вопросы психологии. — 1989. - № 5.
26. Котик М.А. Психология и безопасность. — Таллин: Валгус, 1981.
27. Кулагин Б.В. Основы профессиональной психодиагностики. — Л.: Медицина, 1984. — Гл. 1-3.
28. Леонова А. Б. Психоdiagностика функциональных состояний человека. — М., 1984.
29. Леонова А. Б., Чернышева О. Н. Психология труда и организационная психология: современное состояние и перспективы развития. — М.: Радикс, 1995.
30. Моросанова В. И. Индивидуальный стиль саморегуляции: феномен, структура и функции в произвольной активности человека. — М., 2001.
31. Мясищев В.Н. Работоспособность и болезни личности // Мясищев В.Н. Личность и неврозы. — М., 1965.
32. Носкова О.Г. История психологии труда в России. — М.: Изд-во МГУ, 1997.
33. Платонов К.К. Вопросы психологии труда. — М., 1970.
34. Практикум по психологии менеджмента и профессиональной деятельности / Под ред. Г.С. Никифорова, М.А. Дмитриевой, В.М. Снеткова. — СПб., 2001.
35. Пряжников Н.С, Пряжникова Е.Ю. Психология труда и человеческого достоинства. — М: Академия, 2001.
36. Психология труда и организационная психология: современное состояние и перспективы развития: Хрестоматия / Сост. А.Б. Леонова, О.Н. Чернышева. — М., 1995.
37. Психология труда: Учебник / Под ред. А.В. Карпова. — М., 2003.
38. Психология экстремальных ситуаций: Хрестоматия / Сост. А.Е. Тарас, К.А. Сельченок. — Минск, 2000.
39. Решетова З.А. Психологические основы профессионального обучения. — М., 1985. — Гл. 3, 4.
40. Стрелков Ю.К. Инженерная и профессиональная психология: Учеб. пособие. — М.: Академия, 2001.
41. Толочек В.А. Индивидуальный стиль — устойчивость и изменчивость // Вопросы психологии. — 1987. — № 4.
42. Толочек В.А. Профессиональный отбор и психологические тесты. — М., 2001.
43. Толочек В.А. Современная психология труда: Учебное пособие. — СПб.: Питер, 2005.
44. Толочек В.А. Стили профессиональной деятельности. — М.: Смысл, 2000.
45. Фукин А. И. Психология конвейерного труда. — М., 2003.
46. Шадриков В. Д. Проблемы системогенеза профессиональной деятельности. — М.: Наука, 1982.
47. Шульц Д., Шульц С. Психология и работа. — 8-е изд. — СПб.: Питер, 2003.

12. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Наказ МОЗ України від 08.04.2014 № 248 Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу» // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14>

2. Кодекс цивільного захисту України (психологічний захист) // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052 Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій (психологічний захист) // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-п>

4. Постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11 Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п>

5. Постанова Кабінету Міністрів України від 17 червня 2015 р. № 423 Про затвердження Положення про Міністерство соціальної політики України (психологічна реабілітація) // zakon.rada.gov.ua/go/423-2015-п

Розробник _____ (О.В. Рабіч)

(підпис)

Гарант освітньої програми _____ (А.С. Бєліков)

(підпис)

Силabus затверджено на засіданні кафедри Безпеки життєдіяльності
Протокол № 5 від « 30 » 09 20 19 року